

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Кваліфікаційна робота

з теми: **ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПРИ
ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ АМЕРИКАНСЬКОГО СЕРІАЛУ
«ВЕНЗДЕЙ»**

Виконавець: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти
групи Ang1-M23
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська)
за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Англійська мова і
зарубіжна література)»
Орловська Марія Станіславівна

Керівник: Сліпачук Н.М.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германських мов
і зарубіжної літератури

Рецензент: Кришталюк Г.А.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германських мов
і зарубіжної літератури

Кам'янець-Подільський – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ.....	8
1.1. Поняття лексико-стилістичних засобів у перекладі.....	8
1.2. Особливості перекладу аудіовізуальних творів.....	14
1.3. Виклики та проблеми перекладу культурно-специфічної лексики.....	20
Висновки до розділу І.....	26
РОЗДІЛ ІІ. ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРИГІНАЛЬНОГО ТЕКСТУ СЕРІАЛУ «ВЕНЗДЕЙ».....	29
2.1. Характеристика діалогів персонажів.....	29
2.2. Використання гумору, іронії та сарказму.....	37
2.3. Вплив культурних та соціальних контекстів на мову персонажів.....	46
Висновки до розділу ІІ.....	51
РОЗДІЛ ІІІ. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОРИГІНАЛЬНОГО ТЕКСТУ ТА ПЕРЕКЛАДУ	53
3.1. Відмінності у лексичному та стилістичному оформленні.....	53
Висновки до розділу ІІІ.....	75
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81

ВСТУП

Культура кожного народу відіграє ключову роль у формуванні його ідентичності, адже вона визначає спосіб мислення, цінності та засоби самовираження. Одним із найпотужніших інструментів комунікації між культурами є кінематограф, який дозволяє зафіксувати специфіку національного життя і водночас зробити її зрозумілою для інших. Кінематограф є особливим художнім жанром, що синтезує різні виражальні засоби – текст, звук та візуальний образ, формуючи цілісне естетичне сприйняття. Проте головним викликом залишається передача цих елементів іншими мовами та в інших культурних контекстах. У цьому процесі переклад стає незамінним механізмом, який забезпечує сприйняття аудіовізуальних творів на глобальному рівні.

Аудіовізуальний переклад – це особливий вид перекладацької діяльності, що вимагає врахування багатьох чинників: від лексико-стилістичних нюансів до технічних обмежень, таких як синхронізація тексту зі звуком і зображенням. Завдання перекладача полягає в делікатному балансуванні між збереженням автентичності оригінального тексту та забезпеченням його сприйнятливості для іншомовної аудиторії, що вимагає глибокого розуміння як вихідної, так і цільової культур. Цей процес ускладнюється тим, що кіномистецтво, як жодна інша форма масової культури, насичене емоційними, художніми та ідеологічними відтінками, які потрібно не тільки передати, а й зробити зрозумілими для глядачів з іншого культурного середовища.

Окреме місце у дослідженнях перекладу займає аналіз лексико-стилістичних засобів, які надають тексту естетичної привабливості й допомагають передати ідеї автора. Епітети, метафори, антитези, іронія, алюзії та інші стилістичні прийоми є не просто словами – це інструменти, за допомогою яких твориться художня атмосфера, формуються образи й передаються емоції. У кіноперекладі вони відіграють вирішальну роль,

особливо коли йдеться про комедійні, драматичні чи фентезійні твори, які багаті на образність і культурно-специфічні реалії.

Сьогодні, в умовах поглиблення глобалізаційних процесів, аудіовізуальний переклад стає невід'ємною частиною культурного діалогу. Завдяки йому можливий обмін ідеями, традиціями та досягненнями між народами, які раніше залишалися відірваними один від одного. Проте зростання попиту на переклад кінопродукції вимагає не лише кількісного збільшення обсягів роботи, але й якісного підходу до неї. Незважаючи на те, що цей вид перекладу має вже значну історію, багато його аспектів досі залишаються недостатньо дослідженими, що ускладнює пошук оптимальних рішень у перекладацькій практиці.

Актуальність дослідження зумовлене важливістю перекладу аудіовізуальних творів в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу, вивченням лексико-стилістичних засобів, семантика яких пов'язана з історією, культурою та специфічністю життя певного народу, а також у їх відтворенні українською мовою у медійному просторі. Так як матеріалом дослідження становить американський комедійний телесеріал у жанрі фентезі «Wednesday» (1 сезон – 8 серій, тривалість серії 45-60 хв), беручи до уваги Постанову Кабінету Міністрів України від 2006 року щодо обов'язкового закадрового перекладу, дублювання чи субтитрування державною мовою іншомовних кінострічок, стає повністю очевидною актуальність досліджуваної проблематики.

У вітчизняному та зарубіжному мовознавстві й перекладознавстві дослідженням особливостей дискурсу в кіно займалися такі дослідники, як Ю. М. Лотман, А. Н. Зарецька, Ю. Г. Цив'ян, Ю. Г. Сорока, Т. А. ван Дейк, Т. Блур, Г. Кук, М. Кук та інші. Розвиток аудіовізуального перекладу за кордоном досліджується у працях Diaz C. J. (1995), Gambier Y. (1996), Gottlieb H. (1998), Pisarska A. & Tomaszewicz T. (1996), Mack G. (2000), Limon D. (2012), Negro Alousque I. (2015).

Метою дослідження є комплексний аналіз лінгвостилістичних особливостей оригінального тексту телесеріалу «Wednesday», з особливою увагою до стратегій та прийомів відтворення мовностилістичних елементів у перекладі.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних дослідницьких завдань:

1) здійснити теоретичне обґрунтування концепції лексико-стилістичних засобів у контексті перекладознавства, розкрити їхню визначальну роль у відтворенні авторської інтенції та стилістичної своєрідності оригінального тексту;

2) виокремити та систематизувати методологічні особливості перекладу аудіовізуальних творів, приділивши особливу увагу комплексній інтерпретації текстів з інтегрованими вербальними та невербальними компонентами;

3) провести комплексне дослідження проблематики відтворення культурно маркованої лексики, проаналізувати існуючі перекладацькі стратегії та запропонувати оптимальні шляхи подолання міжкультурних об'єктів;

4) дослідити комунікативно-прагматичний потенціал гумористичних, іронічних та саркастичних мовленнєвих конструкцій у діалогах персонажів, розкрити механізми їхньої міжмовної трансформації;

5) експлікувати взаємозв'язок між соціокультурними чинниками та мовленнєвою характеристикою персонажів, визначити трансформаційні стратегії при адаптації культурного контексту;

6) провести компаративний аналіз оригінального тексту серіалу «Wednesday» та його перекладної версії, ідентифікувати лексико-стилістичні відмінності.

Об'єктом дослідження є багатоаспектний механізм перекладацької трансформації аудіовізуального контенту на прикладі телесеріалу «Wednesday».

Предметом дослідження постають лексико-стилістичні механізми відтворення комунікативної специфіки серіалу «Wednesday» в українському перекладному просторі.

У роботі використанні такі **методи**: класифікаційний аналіз, описовий метод, метод суцільної вибірки, метод функціонального аналізу. Класифікаційний аналіз використано для систематизації дослідницького матеріалу та упорядкування лексико-стилістичних засобів за типологічними групами, що дозволило створити структуровану базу лінгвістичних трансформацій. Описовий метод забезпечив послідовну та детальну репрезентацію досліджуваного матеріалу, надаючи можливість всебічного лінгвістичного тлумачення отриманих результатів. Метод суцільної вибірки слугував інструментом цілеспрямованого та репрезентативного добору лексико-стилістичних засобів з аналізованого аудіовізуального контенту, що гарантувало повноту та об'єктивність дослідницького матеріалу. Функціональний аналіз було спрямовано на комплексне вивчення прагматичного потенціалу та комунікативної ролі лексико-стилістичних засобів у структурі англomовного аудіовізуального дискурсу.

Матеріалом дослідження становить перший сезон аудіовізуального твору «Wednesday» - оригінальної стрічки у форматі комедійного фентезі від «Netflix», представленої україномовному глядачеві через переклад «ТакТребаПродакшин».

Наукова новизна дослідження полягає у здійсненні унікального перекладознавчого дослідження, що вперше презентує системний аналіз механізмів адаптації лексико-стилістичного інструментарію серіалу «Wednesday» в україномовному медіапросторі.

Практичне значення дослідження концентрується у площині вдосконалення перекладацьких стратегій, розширення методологічного інструментарію локалізації аудіовізуальних творів та підвищення професійної компетентності фахівців у сфері міжмовної комунікації.

Теоретичне значення роботи визначається її внеском у поглиблення наукового розуміння трансформаційних процесів у сфері аудіовізуального перекладу, що характеризується:

1. Розширенням концептуальних меж дослідження лексико-стилістичних особливостей перекладу складних медійних продуктів, насичених культурно специфічними елементами та багат шаровими стилістичними конструкціями.
2. Комплексною експлікацією ролі лексико-стилістичних засобів як ключового інструменту збереження авторської інтенції, емоційної глибини та культурного контексту оригінального твору в просторі міжмовної комунікації.
3. Систематизацією теоретико-методологічних підходів до аудіовізуального перекладу, зокрема критичним осмисленням специфіки різних перекладацьких стратегій (субтитрування, дубляж, закадровий переклад) крізь призму відтворення культурних та стилістичних домінант оригінального тексту.

Результати роботи пройшли **апробацію** на щорічній науковій конференції студентів та магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2023 році, яка відбулася 10 квітня 2024 року в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огінка. В рамках участі у збірнику матеріалів конференції було опубліковано тези доповіді на тему «Особливості перекладу гумору (на матеріалі телесеріалу «Венздей»)), XII Всеукраїнська студентська інтернет-конференція «Мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти», яка проходила з 2 по 4 квітня 2024 року. В рамках участі було опубліковано збірник матеріалів конференції з тезами доповіді у секції «Contemporary translation studies» під назвою «Гумор та словесна гра у серіалі «Wednesday»: лексико-стилістичні засоби творення комічного ефекту».

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг даної роботи складає 85

сторінок, з яких 80 основного тексту. Список використаних джерел налічує 52 найменувань.

ВИСНОВКИ

На основі опрацьованого теоретичного матеріалу нами було з'ясовано сутність поняття лексико-стилістичних засобів. Дослідженні нами особливості аудіовізуального перекладу серіалу «Венздей» показали багатогранність і складність процесу адаптації художніх творів для іншомовної аудиторії. Ця діяльність поєднує в собі лінгвістичну точність, культурну чутливість і художню виразність, що робить її не лише технічним завданням, а й творчим викликом для перекладачів.

Ми становили, що у сучасному світі аудіовізуальний переклад відіграє ключову роль у забезпеченні міжкультурного діалогу. Зважаючи на стрімкий розвиток глобалізації, поширення кіноіндустрії та її вплив на світову аудиторію, переклад фільмів і серіалів стає невід'ємною частиною культурного обміну. Серіал «Венздей» ілюструє, як аудіовізуальний переклад здатен забезпечити доступність твору для глядачів різних мов і культур, зберігаючи його оригінальний стиль, зміст і емоційний вплив.

Ми виявили, що для досягнення адекватності перекладачі використовували широкий спектр трансформацій. А саме, до лексичних прийомів відносять транскрибування, транслітерація, калькування. Лексико-семантичні заміни містять конкретизація, узагальнення, описовий переклад. Граматичні трансформації — додавання чи вилучення граматичних одиниць. А стилістичні адаптації — збереження іронії, гумору, сарказму через альтернативні мовні засоби. Ці прийоми дозволили нам уникнути спрощення тексту і забезпечити максимальну відповідність оригіналу.

У роботі ми розглянули специфіку основних методів перекладу, таких як дубляж, субтитрування та закадровий переклад. Було встановлено, що кожен із цих методів вимагає від перекладача дотримання чітких технічних вимог, які часто накладають обмеження на творчість, але водночас сприяють економічності й доступності перекладеного матеріалу для глядачів.

Одним із ключових аспектів у нашому дослідженні стала робота з культурно маркованою лексикою, яка часто не має прямих еквівалентів у мові перекладу. Це стосується як специфічних слів, пов'язаних із національними традиціями, так і ідіом, жаргонізмів, культурних відсилок. Використання стратегій доместикації та форенізації дозволило забезпечити баланс між адаптацією тексту до реалій культури, на яку перекладається серіал та збереженням його автентичності. Виклики, пов'язані з перекладом культурно специфічної лексики, підтвердили необхідність творчого підходу до кожного випадку, зокрема через описовий переклад, компенсацію та калькування.

Ми вияснили, що у процесі перекладу перекладач виступає не лише мовним посередником, а й культурним амбасадором, здатним зберегти унікальність твору, адаптуючи його для іншомовної аудиторії. Це підкреслює важливість глибоких знань у галузі мовознавства, культурології та стилістики для створення якісного перекладу.

У світлі глобалізаційних процесів аудіовізуальний переклад стає одним із основних інструментів популяризації культурних цінностей. Він сприяє взаєморозумінню між народами, збереженню національної ідентичності в умовах міжкультурної взаємодії та забезпечує доступ до світового культурного надбання.

У дослідженні особливу увагу було приділено діалогам персонажів, які є центральним елементом побудови сюжету та передачі характерів героїв. Зокрема, мова Венздей Аддамс, з її іронічними коментарями, сарказмом і чорним гумором, створює яскравий образ головної героїні. Аналіз показав, що через діалоги передаються як особисті риси героїв, так і соціальний контекст, у якому вони діють. Для перекладача важливим було зберегти стилістичну і емоційну багатогранність цих діалогів, що значно ускладнюється обмеженнями часу і формату аудіовізуального перекладу.

У ході здійсненого наукового дослідження ми провели перекладознавчий аналіз та дослідили відтворення лексико-стилістичних засобів в українській озвучці серіалу «Wednesday».

Узагальнюючи аналіз відтворення лексико-стилістичних засобів у озвучці серіалу, можна визначити, що використання тропів і стилістичних прийомів, таких як епітет, метафора, метонімія, синекдоха, порівняння, гіпербола, літота, алегорія, антитеза, історизми, архаїзми, персоніфікація, іронія та сарказм, є ключовим у передачі художньої виразності серіалу. Ці засоби не лише додають тексту естетичної цінності, але й забезпечують передачу настрою, характерів героїв і культурних кодів, закладених авторами. Аналіз стилістичних прийомів показав, що їх правильне використання сприяє створенню перекладу, який максимально відповідає оригіналу, але водночас є зрозумілим і близьким для іншомовної аудиторії.

Аналізуючи переклад серіалу ми продемонстрували, як ретельне опрацювання деталей дозволяє зберегти баланс між точністю, стилістичною виразністю та адаптацією до реалій іншої культури. Серіал, завдяки своєму оригінальному стилю і перекладацькій майстерності, став яскравим прикладом успішної міжкультурної комунікації.

Отже, аудіовізуальний переклад у сучасних умовах є не лише технічною потребою, а й потужним засобом культурного діалогу, що формує нові підходи до сприйняття та популяризації культурного надбання різних народів. Завдяки професіоналізму перекладачів цей процес стає мистецтвом, яке об'єднує мовні, культурні та технічні аспекти, забезпечуючи гармонійне поєднання оригінального задуму та очікувань аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми. URL: <http://surl.li/nmpmss>
2. Бабенко О. В., Королік І. О. Трансформаційні процеси в перекладі. *Науки. Теорія і практика*. Київ, 2010. С. 100–102.
3. Бережна М. В. Відтворення мовленнєвої характеристики персонажів (на матеріалі англomовних художніх текстів та їх перекладів українською мовою). *Science and Education a New Dimension. Філологія*. 2017. №124. Том 34. С. 11-15.
4. Білик О. І., Гернер Ю. І. Особливості відтворення стилістичних засобів та реалії роману Арундаті Рой «Міністерство граничного щастя» в українському перекладі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. №2. Ч. 2. С. 29-34.
5. Богайчук О. С., Гасюк О. С., Сахневич І. А. Переклад безеквівалентної лексики. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Філологія*. 2023. №63. С. 137-140.
6. Болдирєва А. Є. Мовні засоби створення гумористичного ефекту: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі романів П. Г. Вудхауза) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2007. 23 с.
7. Історизм (значення). URL: <http://surl.li/blirzl>
8. Колінько М. Вплив культурних контекстів на міжкультурну комунікацію. 2018. 10 с.
9. Кропінова Т. В. Переклад кінотексту: специфіка кінотексту як перекладацького об'єкта. *Науковий вісник Волинського національного ун-ту ім. Лесі Українки. Філологічні науки : Мовознавство*. Луцьк, 2009. № 6. С. 407–412.
10. Кузєбна В. В., Усик Л. М. Стилiстичні особливості чорного гумору (на матеріалі мультиплікаційного фільму «Родина Аддамсів»). *Збірник наукових праць «Нова філологія»*. 2021. №81. Том 1. С. 180-190.

- 11.Куліш В. С., Гарах О. М. Труднощі перекладу культурно маркованої лексики. *Молодий вчений. Філологічні науки*. грудень 2020. №12 (88). С. 64-68.
- 12.Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2000. 160 с.
- 13.Лавриненко І. Н. Стратегії та тактики мінікомунікативних ролей у сучасному англomовному кінодискурсі: автореф. дис. ... канд. філол. наук: Харків, 2011. 20 с.
- 14.Літературнознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
- 15.Лук'янова Т. Г., Матійко К. В. Переклад комічного в кінофільмах Веса Андерсона (на матеріалі англійської та української мов). Харків. 2020. 15 с.
- 16.Лютянська Н. І. Аудіодескрипція як особливий різновид аудіовізуального перекладу. *Науковий вісник Міжнародного університету. Філологія*. 2019. №42. том 3. С. 66-68.
- 17.Макаренко Ю. Особливості кіноперекладу гумору у комедійному телесеріалі «Друзі». *Молодий вчений. Серія Філологічні науки*. 2014. №8 (11). С. 157 – 160. – Режим доступу: <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/1229>
18. Мациборко Т. М. Способи передачі стилістичних засобів англomовного кінодискурсу при перекладі. *Міжнародний науковий електронний журнал «ΛΟΓΟΣ. ONLINE»*. Філологія. 2020. № 13. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.13.06.html>
19. Мітягіна А. П. Безеквівалентна лексика як предмет дослідження в сучасному перекладознавстві. Дніпро. 2018. 74 с.
20. Основні перекладацькі поняття за темою. URL: <http://surl.li/uwolio>

21. Пастух М. В. Семантика кінодискурсу. *Студентські наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. Острог, 2020. №13. С. 133-137.
22. Полякова О. В. Дублювання як вид кіноперекладу. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. Вип. 116. С. 338–341.
23. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови: навч. посіб. 3-тє вид., перероб і доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
24. Почапська Г. С. Категорія комізму як об'єкт лінгвістичний досліджень та особливості декодування англomовного гумору у кінотексті (на матеріалі англomовних серіалів і фільмів). *Міжкультурна комунікація в науковому і освітньому просторі: зб. матеріалів доп. учасн. І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 28-29 квіт. 2020 р. Одеса, 2020. С. 256-259.*
25. Ситник О., Танько Н., Скирта С. Вживання лексичних стилістичних засобів у романі Ренсома Ріггза «Дім дивних дітей». *Наукові записки Філологічні науки*. №164 С. 256-261.
26. Сорока Ю. Г. Кинодискурс повсякденности постмодерна. Постмодерн: Нова магічна епоха. Харків, нац. ун-т ім. Н. В. Каразіна. Харків, 2002. С. 47–49.
27. Типи відповідників при перекладі. URL: <https://studfile.net/preview/5373207/>
28. Тьопенко Ю. А., Стежко Ю. Г. Перекладацька стратегія доместикації як чинник національної ідентифікації. *Вісник КНЛУ. Філологія*. 2015. №2. Том 18. С. 184-189.
29. Як відбувається переклад фільмів і яка роль перекладача в цьому процесі?: веб-сайт. URL: <https://translate.jurklee.ua/uk/kak-proishodit-perevod-filmov-i-rol-perevodchika-v-etom/>
30. Diaz C. J. New trends in audiovisual translation. Multilingual matters / ed. by J. Bristol. 2009. 288 p.

31. Gambier Y. Les Transferts linguistiques dans les médias audiovisuels. Presses Universitaires du Septentrion, Paris, 1996. 246 p.
32. Goodspeed E.J. Problems of New Testament Translation. Chicago: Univ. Chicago Press, 2015. 180 p.
33. Gottlieb H. Subtitling. In Baker M. (ed.), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London and New York: Routledge, 1998. P. 244–248.
34. Karamitroglou F. Towards a methodology for the investigation of norms in audiovisual translation. Amsterdam: Rodopi, 2000. 300 p.
35. Kozloff S. Overhearing Film Dialogue Text. Berkeley & Los Angeles: University of California Press, 2000.
36. Limon D. Film titles and cultural transfer. *Cultus: the Intercultural Journal of Mediation and Communication*. 2012. № 5. P. 189–208.
37. Luyken G. M. Overcoming Language Barriers in Television. Dubbing and Subtitling for the European Audience, Manchester: The European Institute for the Media, 1991. 232 p.
38. Mack G. Conference Interpreting on the Air: Live Simultaneous Interpreting on Italian Television. (Multi) Media Translation: Concepts, Practices, and Research: ed. Y. Gambier, H. Gottlieb. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co., 2001. P. 125 – 132.
39. Negro Alousque I. The role of cognitive operations in the translation of film titles. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. № 212. P. 237–241.
40. Venuti L. Translation, community, utopia. *The Translation Studies Reader*. ed. by Lawrence Venuti. Taylor & Francis, 2004. P. 468–488
41. Vero J. F. L. Translating Audio Description Scripts: The Way Forward? Tentative First Stage Project, 2007.
42. Zaichenko S. Film Discourse as a Powerful Form of Media and its Multi-Semiotic Features. In *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences*. URL: https://www.researchgate.net/publication/335024412_Film_Discourse_As_A_Powerful_Form_Of_Media_And_Its_Multi-Semiotic_Features

43. Pisarska A., Tomaszewicz T. Współczesne tendencje przekładowe: podręcznik. / Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 1998. 253 s.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

44. Wednesday Episodes' Ukrainian Voice-over: web-site. URL: <https://uaserials.pro/6877-venzdey.html>
45. Wednesday. Episode 1 with subtitle: web-site. URL: <https://www.bilibili.tv/en/video/2043762597>
46. Wednesday. Episode 2 with original voice-over: web-site. URL: <https://www.dailymotion.com/video/x8ztg76>
47. Wednesday. Episode 3 with subtitle: web-site. URL: <https://www.bilibili.tv/en/video/4785394141890048>
48. Wednesday. Episode 4 with subtitle: website. URL: https://www.bilibili.tv/en/video/4786092780817920?bstar_from=bstar-web.ugc-video-detail.related-recommend.all
49. Wednesday. Episode 5 with original voice-over: web-site. URL: <https://www.dailymotion.com/video/x8ztg9c>
50. Wednesday. Episode 6 with original voice-over: web-site. URL: https://www.bilibili.tv/en/video/2041605317?bstar_from=bstar-web.ugc-video-detail.related-recommend.all
51. Wednesday. Episode 7 with English voice-over: website. URL: https://www.bilibili.tv/en/video/4786139797523968?bstar_from=bstar-web.ugc-video-detail.related-recommend.all
52. Wednesday. Episode 8 with original voice-over: web-site. URL: <https://www.dailymotion.com/video/x8zu5hg>